

Heltai Gáspár fabulái

A légyről meg a hangyáról.

A légy találkozott a hangyával és pirongatni kezdé azt és magát hányván-vetvén, monda: Micsoda rút apró jószág vagy te? Rövid a lábad, de azért ugyan gyalog kell járnod és a sárban mászkálnod. Elfáradván a nagy sok munkálkodásban, alig van mit enned, hanem valami magocskát kell rágszálnod, se konyhád, se pincéd. Bezzeg nyavalyásul vagyon dolgozol. Házad sincsen, hanem odukban és üregekben nagy sok bűzben vagyon lakásod. De én szép szárnyas madár vagyok. Nagy gyönyörűséggel repülök mindenüvé, ahova kívánságom vagyon. A királyoknak és nagy uraknak házába béröplök, ott királyi ételekkel élek. Bizony hogy együtt eszem a királlyal az ezüstös és aranyas tálból és iszom az aranyas pohárból. A nemes és szép asszonyi állatoknak szép piros orcájokra ülök és azokat kívánságom szerint megcsókolom.

Ahol oltáron szent áldozati barmot vágnak, ott én vagyok az első és megkóstolom azoknak véréit. Ennekokáért nem vagy énhozzám hasonló. A te nemzetséged semmi az én nemzetségemhez képest. Felele a hangya és monda a légynek: Melly rút, undok féreg vagy. Nem vagy méltó reá, hogy madárnak neveztessél. Igen hányod-veted magadat, de kicsoda kíván tégedet? Kicsoda gyönyörködik a te jelen való létedben? Hogy hogy fogad be tégedet a király az ő házába? És a szép asszonyi állatok mint veszik csókolásodat? Bezzeg kelletlen és utálatos vendég vagy mindenütt! Nyárban mégis elmehetsz valami hideg dögre, de ha valamely jámbor házába mégysz be, minden ember csak arra siet, igyekszik, hogy kikergethessen belőle és agyoncsaphasson. Arra való a sok legyező, a sok légycsapó, lófark és egyebek. Ha elérkezik a tél, legott hideggel halsz meg. De én nyárban munkálkodom és házamat megrakom éléssel. Annakutánna téiben jó egészségem vagyon és vígassággal minden félelem nélkül észem, amit nyárban szépen eltettem. De te bezzeg undok jószág vagy és nyavalyásul vagyon dolgozol.

Értelme:

E fabula azt jelenti, hogy sokkal jobb az embernek, ha megelégszik avval, amit az Úristen az ő munkája után szent áldomásából néki ad és abból él, békességes szívvel. És az Istennek ajándékában gyönyörködteti magát, noha gonddal és munkával keresi életét, hogynemmint valamely más ember után kullogjon, hizelkedjék, hazudjon, pohár mellé szóljon és más ember munkájának és verejtékének gyümölcsét eméssze. Hiábanvaló dicsőség, midőn az ember az efféle haszontalan életben gonosz lelkesmérettel dicsekedik és abban leli gyönyörűségét. Midőn a tél, azaz a kísértetnek és megpróbáltatásnak napja eljő, akkor az efféle kérkedő és magahányó-vető vitézek megszégyenülnek. És legott lebocsájtják az ő szárnyokat, mert gonosz lelkesméretük megvádolja és elkárhoztatja őket. Ezokáért csak igazsággal, ártatlansággal és alázatossággal jó a búcsújárás. Így vagyon és nem másképpen.